

Dosarul nr. 2ra-443/19

Prima instanță: (Judecătoria Drochia, sediul Central) I. Rusu

Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) D. Corolevschi, D. Stănilă, A. Corcenco

DECIZIE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Bordian Natalia,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Bordian Natalia
împotriva lui Proțic Dorel cu privire la încasarea datoriei,
împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
respins apelul declarat de Bordian Natalia și s-a menținut hotărârea din 15 martie 2018
a Judecătoriei Drochia, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 31 martie 2016 Bordian Natalia a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Proțic Dorel cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea cererii, Bordian Natalia a menționat că la 30 decembrie 2012, la
propunerea pârâtului, a luat bani cu împrumut de la Păvăliuc Cozma Ion și Păvăliuc
Ion Cozma în sumă de 2 600 euro, care au fost transmiși lui Proțic Dorel.

Reclamanta a relatat că pentru împrumutul în cauză, a lăsat în gaj automobilul de
model "Ford Tranzit".

A specificat că la începutul lunii martie 2013, Proțic Dorel a semnat o recipisă,
prin care s-a obligat să restituie suma de 2 600 euro până la data de 01 aprilie 2013,
însă la data menționată pârâtul nu a restituit suma în cauză.

Reclamanta Bordian Natalia a solicitat încasarea de la Proțic Dorel a sumei de
2 600 euro cu titlu de datorie și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 martie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, s-a
respins cererea de chemare în judecată depusă de Bordian Natalia.

Prin decizia din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul
declarat de Bordian Natalia și s-a menținut hotărârea din 15 martie 2018 a Judecătoriei
Drochia, sediul Central.

La 21 decembrie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Bordian Natalia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Recurenta Bordian Natalia, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel a examinat cauza în absența sa și a avocatului său, care a expediat în adresa instanței de apel cerere de amânare a ședinței.

A specificat că astfel instanța de apel i-a încălcat dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 25 octombrie 2018, însă date ce ar confirma recepționarea de către părți a deciziei motivate a instanței de apel, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul declarat de Bordian Natalia la 21 decembrie 2018, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 06 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Bordian Natalia a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând legalitatea deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta a fost emisă cu aprecierea arbitrară a probelor de către instanța judecătorească, precum și au fost comise erori care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele dosarului și anume din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 25 octombrie 2018, rezultă că cauza a fost examinată în lipsa participanților la proces.

La fel, materialele cauzei denotă că la 25 octombrie 2018, atât reprezentantul lui Proțic Dorel – avocatul Fencovschi Eugeniu, cât și reprezentantul Nataliei Bordian - avocatul Tudorica Andrei, au depus cereri de amânare a examinării apelului declarat de Bordian Natalia în legătură cu imposibilitatea participării în instanța de apel (f.d. 147-148).

Cu toate acestea, instanța de apel apreciind motivele indicate în cererile de amânare ca fiind neîntemeiate, prin încheierea protocolară a considerat posibilă examinarea cererii de apel în lipsa părților, pe motiv că neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui

alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului (f.d. 149).

În conformitate cu art. 206 alin. (5) Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amâna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

Prin prisma normei enunțate, Colegiul reține că instanța de apel, examinând cauza în lipsa participanților și a reprezentanților acestora, care de altfel au înștiințat instanța despre imposibilitatea de a se prezenta în ședința instanței de apel la data stabilită pentru examinarea apelului, nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participanților la proces, ce constă în posibilitatea părților de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele de apărare, astfel a admis încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Sub acest aspect, se constată că prin examinarea apelului în lipsa participanților la proces și a reprezentanților acestora, care au solicitat o singură dată amânarea ședinței instanței de apel, a fost încălcat în mod direct dreptul părților la apărare și respectiv la un proces echitabil, garantat de art. 6 §1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 274 alin. (2) Codul de procedură civilă, dacă legea nu prevede altfel, în procesul-verbal al ședinței de judecată se indică: instanța care judecă cauza, numele membrilor completului de judecată și al greșierului; date despre prezența participanților la proces, a reprezentanților, martorilor, experților, specialiștilor și a interpreților; date despre înregistrarea audio a ședinței de judecată și echipamentul folosit; enumerarea acțiunilor procesuale exercitate în condițiile prezentului cod, cu indicarea orei și a datei efectuării; încheierile protocolare ale instanței de judecată; data întocmirii definitive a procesului-verbal.

Studiind conținutul procesului-verbal din 25 octombrie 2018 a instanței de apel, precum și audiind înregistrările audio din aceeași dată, Colegiul constată că instanța de apel, la examinarea prezentei cauze nu a respectat consecutivitatea examinării cauzei, a omis faza cereri/demersuri, nu a cercetat materialele cauzei, or, examinarea cauzei în ordine de apel este prelungirea examinării cauzei în fond și respectiv, urmează de respectat fazele procesului civil, enunțate supra.

La fel, Colegiul menționează că instanța de apel avea obligația de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia, în condițiile când este obligată să reflecte în hotărâre motivele, relevanța, admisibilitatea, veridicitatea probelor și toate probele în ansamblu, legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei, concluziile sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Codul de procedură civilă.

În astfel de circumstanțe, Colegiul reține că decizia contestată nu întrunește condițiile de legalitate prevăzute la art. 239 Codul de procedură civilă.

În consecință, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale invocate supra, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet, evaziv, deoarece soluția instanței de apel nu întrunește

condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, în conformitate cu art. 25 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Prin urmare, Colegiul reține că cele menționate servesc drept temei de casare a deciziei recurate cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Analizând circumstanțele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Bordian Natalia, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Bordian Natalia.

Se casează integral decizia din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Bordian Natalia împotriva lui Proțic Dorel cu privire la încasarea datoriei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Dumitru Mardari